

Priručnik o suzbijanju praksi diskriminacije na osnovu naglaska u obrazovanju

UVOD

Co-funded by
the European Union

2022-1-IT02-KA220-SCH-000087602

This project has received funding from the European Union Erasmus+ programme under grant agreement n. 2022-1-IT02-KA220-SCH-000087602. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them. Further information is available at <https://www.circe-project.eu/>.

Uvod

Luis Guerra

Projekat CIRCE: suzbijanje diskriminacije na osnovu akcenta u školskom okruženju

Osnovna ideja CIRCE projekta je jednostavna, ali snažna: svi imamo akcent. On može otkriti određene aspekte nečijeg porijekla, ali nikada ne bi trebao govoriti ništa o nečijoj pouzdanosti, kompetencijama ili vrijednosti. Kada donosimo negativne sudove na osnovu načina na koji neko govori, riječ je o diskriminaciji koja se temelji na akcentu. Ovaj projekat polazi od uvjerenja da je zaštita bogate raznolikosti akcenata u Evropi ključna za promovisanje istinske inkluzije i jednakosti.

Ciljevi i vizija projekta CIRCE

Projekat CIRCE ima jasnu i važnu misiju. Njegov cilj je direktno suočavanje s problemom diskriminacije na osnovu akcenta u obrazovnom okruženju. Aktivnosti uključene u projekat zasniva juse na nekoliko ključnih ciljeva koji imaju za svrhu stvaranje inkluzivnijeg okruženja za sve učenike i studente:

- a. Glavni cilj CIRCE-a: Osnovni cilj je borba protiv diskriminacije na osnovu akcenta u školama, ali i na univerzitetima. Projektni tim prepoznaje da se učenici i studenti sa stranim ili regionalnim akcentima ponekad suočavaju s nepravednim pretpostavkama o svojim sposobnostima, što može negativno utjecati na njihovo obrazovno iskustvo i pružene prilike.
- b. Promovisanje jezičke tolerancije: CIRCE nastoji razviti veću toleranciju i uvažavanje svih akcenata. Projekat zagovara ideju da je jezička raznolikost snaga, a ne slabost, te da nijedan akcenat nije superioran u odnosu na druge.
- c. Kreiranje praktičnih alata: Jedan od glavnih fokusa projekta je prelazak s teorije na praksu. Projekat je posvećen razvoju praktičnih obrazovnih alata i

resursa za nastavnike i učenike, koji se mogu koristiti u učionici za diskusije i razvijanje svjesnosti o pristranosti prema akcentima.

- d. Podizanje javne svijesti: Izvan učionice, CIRCE ima za cilj podizanje svijesti šire javnosti o tome šta je diskriminacija na osnovu akcenta i zašto je važna. Isticanjem ovakvih često zanemarenih predrasuda, projekat nastoji potaknuti šire društvene promjene.
- e. Utjecaj na obrazovne politike: Konačno, projekat ima za cilj omogućiti istraživanja i obezbijediti materijale koji mogu doprinijeti oblikovanju obrazovnih politika, potičući obrazovne sisteme širom Evrope da formalno prepoznaju i odgovore na diskriminaciju na osnovu akcenta.

Rezultati i materijali za nastavnike: Priručnik

Za nastavnike, jedan od najzanimljivijih aspekata projekta CIRCE jesu konkretni materijali koje on nudi. Ovi rezultati osmišljeni su tako da budu dostupni, praktični i direktno primjenjivi u nastavnom kontekstu:

- a. Materijali za nastavnike: Očekuje se da će ovo biti ključni rezultat projekta – sveobuhvatna zbirka strategija, aktivnosti i vodiča za diskusiju koji pomažu u rješavanju pitanja predrasuda prema akcentima u učionici.
- b. Gotove pripreme za časova: Umjesto zadržavanja na teoriji, projekat nudi konkretne nastavne pripreme koje nastavnici jezika mogu prilagoditi uzrastu i nivou svojih učenika. Ove lekcije pomažu učenicima da kritički preispitaju vlastite predrasude, poštuju različite govorne obrasce i razvijaju empatiju.
- c. Materijali za kampanje podizanja svijesti: Projekat je razvio plakate, kratke videozapise i sadržaje za društvene mreže koje nastavnici mogu koristiti kako bi pokrenuli razgovor i osvijestili problem u svojim školama.

Glavna poruka za nastavnike glasi: niste sami u suočavanju s izazovima raznolike učionice. Projekat CIRCE nastoji pružiti nastavnicima podršku i strukturirane materijale potrebne za stvaranje inkluzivnijeg obrazovnog okruženja u kojem postoje međusobno uvažavanje u u kojem se glas svakog učenika cijeni.

Zašto je ovo važno za nastavnike jezika

Nastavnici jezika među prvima svjedoče jezičkoj raznolikosti. Njihova učionica je mjesto susreta mnogih akcenata – akcenata učenika iz različitih regija ili zemalja, ali i raznih akcenata prisutnih u medijima, udžbenicima i govoru samih nastavnika.

Aktivnosti realizovane u okviru projekta CIRCE posebno su relevantne za nastavnike jer:

1. mogu pomoći u razbijanju mita da postoji jedan „ispravan“ ili „najbolji“ akcent. Projekat podržava ideju da su razumljivost i efikasna komunikacija mnogo važnije od toga kako neko zvuči;
2. imaju moć da izgrade samopouzdanje učenika. Aktivnim suprotstavljanem predrasudama prema akcentima, nastavnici mogu pomoći učenicima koji su nesigurni u svoj akcent da slobodnije učestvuju u nastavi i svoju jezičku pripadnost vide kao prednost;
3. pripremaju učenike za globalizirani svijet. U stvarnom životu učenici će komunicirati s ljudima iz bezbroj jezičkih sredina. Podučavanje toleranciji i vještinama prilagodljivog slušanja predstavlja ključnu kompetenciju 21. stoljeća.

Projekat CIRCE je značajna inicijativa koja se bavi suptilnim, ali štetnim oblikom diskriminacije. Fokusirajući se na obrazovanje, on teži dugoročnim promjenama i razvoju generacija koje cijene različite načine govora. Projekat aktivno radi na ostvarenju ovih ciljeva, a njegova web-stranica, www.circe-project.eu, centralno je mjesto za sve informacije o projektu.

Priručnik

Ovaj priručnik je posebno namijenjen nastavnicima jezika i edukatorima koji rade s učenicima iz različitih kulturnih i jezičkih sredina. U osnovi, on objašnjava rezultate projekta i korisne materijale koje je CIRCE kreirao za nastavnike i edukatore.

Primarni cilj priručnika jeste ponuditi originalne nastavne materijale s praktičnim primjerima, strategijama i aktivnostima za suočavanje s diskriminacijom na osnovu akcenta u učionici, te za poticanje veće tolerancije i inkluzije, posebno u višjejezičnim i multikulturnim učionicama. Ovi materijali omogućavaju edukatorima da na zanimljiv i dinamičan način predstave koncept akcenta i jezičke pristranosti. U suštini, priručnik nastoji razviti kod nastavnika srednjih škola i učenika kritičku svijest potrebnu za procjenu vlastitih reakcija na varijacije u akcentima, kao i sposobnost usmjeravanja ponašanja ka općoj toleranciji i prihvatanju jezičke raznolikosti.

Priručnik je podijeljen u sljedeće cjeline. Nakon predgovora Kurta Kohna, profesora emeritusa primijenjene engleske lingvistike na Univerzitetu u Tübingenu, i ovog uvodnog dijela, Dio I ukratko opisuje sociolingvistički kontekst svake partnerske institucije u projektu (Italije, Bosne i Hercegovine, Njemačke i Portugala), kao i relevantne podatke prikupljene kroz projektne aktivnosti u tim zemljama, uključujući verbalne testove (Verbal Guise Tests), analizu udžbenika, metalingvističke intervju, podkaste i jezičke autobiografije. Nakon toga, Dio II uključuje praktične materijale za primjenu u učionici: Dio II.A predstavlja materijale za nastavu engleskog jezika kao stranog (L2); Dio II.B nudi materijale za maternje jezike partnerskih zemalja (Italije, Bosne i Hercegovine i Portugala); Dio II.C sadrži promotivne materijale koji se mogu koristiti za pokretanje aktivnosti, podizanje svijesti i informisanje ciljnih grupa o načinima suzbijanja diskriminacije na osnovu akcenta u školama i učionicama. Nakon završnih napomena, priručnik sadrži i višjejezični rječnik s definicijama ključnih pojmova korištenih u tekstu. Čitaoci će također pronaći linkove za prijevode sljedećih dijelova na italijanski, bosanski, njemački i portugalski jezik: Uvod, Dio I i Zaključak.

Prevodi ovog dijela na engleski, italijanski, njemački, i portugalski su dostupno ovdje:

<https://www.circe-project.eu/introduction/>